ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Finances, le 13 avril 1995, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "portant le règlement du KENO, loterie publique organisée par la Loterie nationale", a donné le 17 mai 1995 l'avis suivant:

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 13 april 1995 door de Minister van Financiën verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende het reglement van de KENO, openbare loterij georganiseerd door de Nationale Loterij", heeft op 17 mei 1995 het volgend advies gegeven :

Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'Etat attire l'attention du Gouvernement sur le fait que l'absence du contrôle qu'il appartient au Parlement d'exercer en vertu de la Constitution, a pour conséquence que le Gouvernement ne dispose pas de la plénitude de ses compétences. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien des compétences ainsi limitées, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

*

* *

Examen du projet.

Préambule.

Alinéa 1er.

L'habilitation du Roi à adopter l'arrêté en projet repose exclusivement sur l'alinéa 1er de l'article 2 de la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale.

La référence à cet article doit, en conséquence, être limitée à ce seul alinéa.

On écrira en conséquence :

"Vu la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale, notamment l'article 2, alinéa 1er, l'article 8, § 2, alinéa 3, et l'article 27, alinéa 2;".

Dispositif.

Article 5.

Selon le fonctionnaire délégué, l'article 5, § 4, dernière phrase, doit être entendue dans le sens que les "centres on-line" puissent réclamer, s'ils le souhaitent, le paiement d'un prix de vente en contrepartie de la délivrance des bulletins, si la Loterie nationale venait à user de la faculté de fixer un tel prix, faculté que le projet lui reconnaît.

Le texte en projet ne traduit pas clairement cette intention et doit être revu.

Article 6.

Les alinéas 2 et 3 du paragraphe 4 font, pour partie, double emploi. Il est suggéré de les réunir en un seul alinéa rédigé comme suit :

"Le montant de la mise globale due par bulletin correspond à celui résultant de la multiplication des trois paramètres que sont le nombre de grilles remplies, le

multiplicateur appliqué à la mise et le nombre de tirages auxquels il est participé. Il est fixé à :

1° un minimum de 50 francs pour la participation à un tirage d'une grille lorsque le multiplicateur de la mise appliqué est fixé à 1;

2° un maximum de 84.000 francs pour la participation à 24 tirages de 7 grilles lorsque le multiplicateur de la mise appliqué est fixé à 10".

Article 11.

L'alinéa 2 de la disposition en projet serait mieux rédigé comme suit :

"Lorsque, pour quelque raison que ce soit, la retranscription sur un support informatique n'a pas été opérée dans les conditions visées à l'alinéa 1er, les mises sont remboursées sur la présentation du ticket de jeu".

Article 12.

1. Les mots "sous réserve de l'alinéa 5" figurant à la fin de la première phrase de l'alinéa 4 sont superflus et doivent, en conséquence, être omis.

2. Mieux vaut, par ailleurs, remplacer le mot "diffusée" figurant à la fin de la troisième ligne de l'alinéa 5 par les mots "rendue publique".

3. De même, à l'alinéa 7, on écrira : "La Loterie nationale rend publics les ...".

La même observation vaut pour l'article 13, § 5.

Article 13.

1. Les mots "Sous réserve du paragraphe 4" figurant aux paragraphes 1er, 2 et 3, alinéa 2, de la disposition en projet sont superflus et doivent, en conséquence, être omis.

2. Le tableau figurant sous le paragraphe 2 trouverait, quant à lui, mieux sa place, conformément à l'usage, en annexe de l'arrêté en projet.

En conséquence, au paragraphe 2, on écrira : "... le tableau annexé au présent arrêté mentionne ..." et au paragraphe 4, alinéa 1er, on écrira : "... visées au tableau annexé au présent arrêté à ...".

Article 14.

Les alinéas 2 et 3 de la disposition en projet seraient mieux rédigés comme suit :

"Lorsqu'un tirage n'a pas été effectué à la date initialement fixée et a été reporté à une date ultérieure, le délai de 13 semaines court à compter de la date initialement retenue.

Lorsqu'un tirage a donné lieu à un tirage complémentaire, le délai de 13 semaines visé à l'alinéa 2 court à compter de la date initialement fixée pour procéder au tirage interrompu".

Article 17.

1. A la fin de l'alinéa 2, on écrira : "... et de péremption des lots complémentaires", par souci de concordance avec la version néerlandaise.

2. De l'accord du fonctionnaire délégué, la dérogation à l'article 22 du projet, prévue à l'alinéa 3, devrait être complétée par la faculté de renoncer à l'attribution du lot complémentaire, qui serait reconnue au gagnant qui souhaiterait faire prévaloir le respect de l'anonymat sur l'attribution dudit lot, ce que ne permet pas le projet présentement examiné; sans quoi, la portée de la garantie énoncée à l'article 22 serait exagérément réduite.

Article 18.

La disposition en projet a pour objet d'exonérer la Loterie nationale de toute responsabilité en matière d'exécution des opérations incombant aux exploitants des centres on-line.

Comme le Conseil d'Etat l'a fait observer dans son avis L. 22.630/1/V du 22 juillet 1993 sur un projet d'arrêté devenu l'arrêté royal du 5 septembre 1993 portant le règlement du Lotto et du Joker, loteries publiques organisées par la Loterie nationale, il n'appartient pas au Roi d'édicter une règle qui déroge aux dispositions du droit commun en matière de responsabilité civile.

L'article 18 doit être omis.

Article 21
(devenant l'article 20).

Les mots "ou opposition" figurant à la fin de l'alinéa 2 doivent être omis parce qu'ils pourraient être interprétés comme une dérogation aux articles 2279 et 2280 du Code civil, ce qui n'est pas au pouvoir du Roi.

Annexe.

L'annexe devra être numérotée en chiffre romain et assortie de la mention "Vu pour être annexée à notre arrêté royal du ...".

Observation finale.

Le texte néerlandais de certains articles est susceptible d'amélioration. A titre d'exemple, certaines propositions à ce sujet sont faites dans la version néerlandaise du présent avis.

Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht van de Regering op het feit dat de ontstentenis van de controle die het Parlement krachtens de Grondwet moet kunnen uitoefenen, tot gevolg heeft dat de Regering niet over de volheid van haar bevoegdheid beschikt. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de Regering in aanmerking kan nemen als zij te oordelen heeft of het vaststellen of wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

*

* *

Onderzoek van het ontwerp.

Aanhef.

Eerste lid.

De machtiging die aan de Koning wordt verleend om het ontworpen besluit aan te nemen, steunt uitsluitend op het eerste lid van artikel 2 van de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij.

De verwijzing naar dat artikel moet bijgevolg beperkt worden tot dat enkele lid.

Derhalve schrijve men :

"Gelet op de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij, inzonderheid op artikel 2, eerste lid, op artikel 8, § 2, derde lid, en op artikel 27, tweede lid;".

Bepalend gedeelte.

Artikel 5.

Volgens de gemachtigde ambtenaar moet artikel 5, § 4, laatste volzin, aldus worden verstaan dat de "on-line-centra" zo ze zulks wensen de betaling kunnen vorderen van een verkoopprijs als tegenprestatie voor het bezorgen van de formulieren, indien de Nationale Loterij gebruik maakt van de mogelijkheid om zulk een prijs vast te stellen, een mogelijkheid die het ontwerp aan de Nationale Loterij biedt.

De ontworpen tekst geeft die bedoeling niet duidelijk weer, zodat hij moet worden herzien.

Artikel 6.

Het tweede en het derde lid van paragraaf 4 vormen deels doublures. Voorgesteld wordt ze in één enkel lid samen te voegen, luidende :

"Het bedrag van de totale inzet die per formulier verschuldigd is, stemt overeen met het produkt van drie parameters, te weten het aantal ingevulde roosters, de op de inzet toegepaste multiplicator en het aantal trekkingen waaraan wordt deelgenomen. Het bedrag wordt bepaald op :

1° minimaal 50 frank wanneer één rooster deelneemt aan één trekking en de op de inzet toegepaste multiplicator bepaald is op 1;

2° maximaal 84.000 frank wanneer 7 roosters deelnemen aan 24 trekkingen en de op de inzet toegepaste multiplicator bepaald is op 10".

Artikel 11.

Het zou beter zijn het tweede lid van de ontworpen bepaling als volgt te stellen :

"Indien om welke reden ook de overschrijving op een informatiedrager niet is geschied op de wijze voorgeschreven in het eerste lid, worden de inzetten terugbetaald op vertoon van het deelnemingsticket".

Artikel 12.

1. De woorden "onder voorbehoud van het vijfde lid", welke voorkomen aan het eind van de eerste volzin van het vierde lid, moeten als overbodig vervallen.

2. Voorts zou het beter zijn het woord "diffusée", dat in de Franse lezing voorkomt aan het eind van de derde regel van het vijfde lid, te vervangen door de woorden "rendue publique".

3. Zo ook schrijve men in het zevende lid : "De Nationale Loterij maakt de uitslag van de trekking bekend op de wijze die ze nuttig acht".

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 13, § 5.

Artikel 13.

1. De woorden "onder voorbehoud van § 4", welke voorkomen in de paragrafen 1, 2 en 3, tweede lid, van de ontworpen bepaling, moeten als overbodig vervallen.

2. Het zou beter zijn de tabel die voorkomt onder paragraaf 2, overeenkomstig het gebruik als bijlage bij het ontworpen besluit te voegen.

Bijgevolg schrijve men in paragraaf 2 : "De bij dit besluit gevoegde tabel geeft een overzicht van ...", en in paragraaf 4, eerste lid, schrijve men "... voor elk van de 35 winstklassen bedoeld in de bij dit besluit gevoegde tabel, beperkt tot 125.000.000 frank".

Artikel 14.

Het zou beter zijn het tweede en het derde lid van de ontworpen bepaling als volgt te stellen :

"Indien een trekking niet is gehouden op de oorspronkelijk vastgestelde dag en verdaagd is, begint de termijn van 13 weken te lopen vanaf de oorspronkelijk vastgestelde dag.

Indien een trekking aanleiding heeft gegeven tot een extra trekking, begint de in het tweede lid bedoelde termijn van 13 weken te lopen vanaf de dag die oorspronkelijk is vastgesteld voor de onderbroken trekking".

Artikel 17.

1. Met het oog op overeenstemming met de Nederlandse tekst schrijve men in de Franse tekst, aan het eind van het tweede lid : "... et de péremption des lots complémentaires".

2. De gemachtigde ambtenaar is het ermee eens dat de in het derde lid voorgeschreven afwijking van artikel 22 van het ontwerp moet worden aangevuld met de mogelijkheid om af te zien van de toekenning van een bijkomend lot, een mogelijkheid die openstaat voor de winnaar die de inachtneming van de anonimiteit verkiest boven de toekenning van dat lot, iets waarin het ontwerp thans niet voorziet; indien zulks niet wordt voorgeschreven, zou de strekking van de garantie waarvan sprake is in artikel 22, te zeer beperkt zijn.

Artikel 18.

De ontworpen bepaling beoogt de Nationale Loterij te ontheffen van enige aansprakelijkheid bij de uitvoering van de verrichtingen waarmee de exploitanten van de on-line-centra worden belast.

Zoals de Raad van State opgemerkt heeft in zijn advies L. 22.630/1/V van 22 juli 1993 over een ontwerp van besluit dat het koninklijk besluit van 5 september 1993 houdende het reglement van de Lotto en van de Joker, openbare loterijen georganiseerd door de Nationale Loterij is geworden, staat het niet aan de Koning om een regel te stellen waarbij van de gemeenrechtelijke bepalingen betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid wordt afgeweken.

Artikel 18 moet vervallen.

Artikel 21 (dat artikel 20 wordt).

De woorden "of beroep" aan het begin van het tweede lid moeten vervallen, daar ze kunnen worden opgevat als een afwijking van de artikelen 2279 en 2280 van het Burgerlijk Wetboek, wat niet tot de bevoegdheid van de Koning behoort.

Bijlage.

De bijlage moet door middel van een Romeins cijfer worden genummerd en moet de vermelding "Gezien om te worden gevoegd bij Ons koninklijk besluit van ..." bevatten.

Slotopmerking.

De Nederlandse tekst van sommige artikelen is voor verbetering vatbaar. Zo vervange men bijvoorbeeld het werkwoord "gebeuren" in artikel 4, eerste lid, door het werkwoord "geschieden"; deze opmerking geldt voor het gehele ontwerp. Bovendien wordt soms een onvoltooide tijd gebruikt waar de voltooide tijd moet worden gebezigd : dit is inzonderheid het geval in artikel 4, tweede lid ("sloot" in plaats van "heeft gesloten"), in artikel 5, § 2, tweede en derde lid ("werden overgeschreven" in plaats van "zijn overgeschreven") en in artikel 11, eerste lid ("werden overgeschreven" in plaats van "zijn overgeschreven"). In het opschrift van hoofdstuk II schrijve men "De formulieren". In de hele tekst vervange men het woord "bulletin" door het woord "formulier", en in artikel 5, § 1, eerste lid, schrijve men "... één enkel model van formulier dat ... deel bestaat". In artikel 6, § 2, derde lid, schrijve men "middelste" in plaats van "middenste". In artikel 7 vervange men het woord "balpuntpen" door het woord "balpen". In artikel 8 vervange men het woord "uitbaters" door het woord "exploitanten"; deze opmerking geldt voor het gehele ontwerp. In artikel 10 schrijve men "afgegeven" in plaats van "afgeleverd". In artikel 12, vierde lid,

schrijve men "extra trekking" in plaats van "complementaire trekking". In artikel 13, § 3, eerste lid, vervange men de woorden "in functie van" door de woorden "op grond van", en in paragraaf 4, eerste lid, tweede zin het woord "elkeen" door het woord "elk".

La chambre était composée de :

Messieurs J.-J. STRYCKMANS, président de chambre,
de Heren kamervoorzitter,

Y. BOUCQUEY, conseillers d'Etat,
Y. KREINS, staatsraden,

J. DE GAVRE, assesseurs de la section de législation,
J. van COMPERNOLLE, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame J. GIELISSEN, greffier,
Mevrouw griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. M. PAUL, référendaire adjoint.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

J. GIELISSEN.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. REGNIER, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. M. PAUL, adjunct-referendaris.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

J.-J. STRYCKMANS.